

μερστών δὲν θεωρεῖ τὴν παροῦσαν περίστασιν κατάλληλον πρὸς τοιαύτης ἐθνικῆς ταπεινώσεως ἐκδήλωσιν.

Ὁ Πλάστης τοῦ παντὸς ὤρισε νόμους τινὰς τῆς φύσεως, διέποντας τὰ τοῦ πλανήτου ἐν ᾧ διαβιοῦμεν· ἡ δ' εὐπραγία ἢ καὶ ἡ δυστυχία τῆς ἀνθρωπότητος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς τηρήσεως ἢ τῆς παραμελήσεως τῶν νόμων τούτων. Εἷς ἐξ αὐτῶν συνδέει τὸ τῆς ὑγείας κεφάλαιον μετὰ τῶν ἀναθυμιάσεων, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῆς συσσωρεύσεως πολλῶν ἀνθρώπων ἐντὸς στενοῦ χώρου, ἢ ἐκ τῆς ἀποσυνθέσεως φυτικῶν ἢ ζωϊκῶν οὐσιῶν. Κατὰ δὲ τοὺς τοιοῦτους νόμους ἡ ἀναπόφευκτος σχεδὸν συνέπεια τῆς εἰς τοιαύτας ἐπιβλαβεῖς ἀναθυμιάσεις ἐκθέσεως εἶναι ὁ σχηματισμὸς ἢ ἡ διάδοσις τῶν ἐπιδημιῶν.

Ἄλλ' ἡ Θεία Πρόνοια ἠδύδκησε ταῦτοχρόνως ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν ἀνθρώπον ἰκανόν, ὅπως δι' ἀρμολίαν μέτρων παρεμποδίξῃ ἢ διασκορπίξῃ τὰς τοιαύτας ἀναθυμιάσεις, καθιστῶν αὐτὰς ἀβλαβεῖς. Καθῆκον δὲ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ πιστὴ τηρήσις τῶν τοιοῦτων τῆς φύσεως νόμων, καὶ ἡ ἐξάσκησις τῶν δυνάμεων τὰς ὁποίας ἡ Θεία Πρόνοια τῷ ἐχορήγησε πρὸς συντήρησιν τῆς αὐτοῦ εὐπραγίας.

Ἡ ἐνσκήψασα ἤδη χολέρα, ἥτις θεία χάριτι φαίνεται εἰσερχομένη εἰς τῆς ὑφέσεως τὴν περιοδόν, εἶναι φοβερὰ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς χώρας αὐτῆς δηλοποιήσας ἄνωθεν, ὅτι παρημέλησαν ἐπὶ πολλὰ τὰ τοιαῦτα αὐτῶν καθήκοντα, καὶ ὅτι οἱ ἐπιφορτισμένοι τὰ τῆς καθαριότητος εἰς τοὺς ἡμετέρους συνοικισμοὺς καὶ τὰ τῆς ἐξαφανίσεως τῶν αἰτίων νόσου δὲν ἐξετέλεσαν τὰ ἀνατιθεμένα εἰς αὐτοὺς χρέη μετὰ τῆς δεούσης δραστηριότητος. Ἡ γνώμη ὅθεν τοῦ λόρδου Παλμερστώνοιο εἶναι, ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς χώρας αὐτῆς, ὅπως ἀξιοθῶσι νὰ ἴδωσι ἀναστελλομένην τὴν περαιτέρω τῆς ἐπιδημίας πρόοδον, ὀφείλουσι νὰ ἐπωφεληθῶσι τοῦ ἐναπολειπομένου μέλου τοῦ προσεχοῦς ἔαρος χρόνου, πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν μέτρων ἀρμολίαν πρὸς καθαρισμόν καὶ βελτίωσιν τῶν κατὰ τὰς οἰκείας πόλεις ὑπὸ τῶν πενεστέρων κλάσεων κατεχομένων συνοικιῶν, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς τῶν πραγμάτων ἔχουσι πρὸ πάντων τοιαύτης ἐπιβλέψεως ἀνάγκην, καὶ πρὸς καταστροφὴν τῶν πηγῶν καὶ τῶν αἰτίων τῆς ἐπιδημίας. Καθόσον, ἐὰν αἱ τοιαῦται πηγαὶ καὶ αἰτίαι νόσου ἀφειῶσιν ὡς ἤδη ἔχουσι, θὰ γίνωσι βεβαίως ἀφορμαὶ ἀσθενειῶν καὶ θανάτων πρόξενοι, ὅσω καὶ ἂν θελήσῃ, ἠνωμένον μὲν ἀλλ' ἀδρανές, νὰ ἐπιδοθῇ εἰς νηστείας καὶ προσευχὰς τὸ ἔθνος ὀλόκληρον. Πρῶτον ὀφείλει ὁ ἀνθρώπος νὰ διαπράξῃ τὰ κατὰ δύναμιν πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ, καὶ κατόπιν νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν πρὸς τελεσφόρησιν τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ.»

¹ Ἐν Λονδίνο.

Δ. Β.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ

Ὁ τρόπος καθ' ὃν ἀρχῆθεν συνείθιζον οἱ ἄνθρωποι νὰ θερμαίνωνται ποικίλλει ἀναλόγως τῶν ἡθῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν, καθὼς καὶ τοῦ κλίματος τῆς χώρας, ἢν οἰκοῦσι καὶ τῶν ἐκεῖ καυσίμων ὑλῶν.

Ἐν τῇ μεσημβρινῇ Εὐρώπῃ εἶνε ἐν πολλῇ χρήσει τὸ κινητὸν ἐσχάριον (μαγγάλι), γνωστὸν κατὰ τὴν Δύσιν ὑπὸ τὸ ἰσπανικὸν ὄνομα *brasero*, σύνηθες δὲ ἤδη παρὰ Ῥωμαίους, οἵτινες ἔκκλιον ἐν αὐτῷ ξύλα εὐώδη ἢ καὶ μύρα.

Ἐν τῇ ἀρκτικῇ Εὐρώπῃ ἔχομεν τὰς γερμανικὰς θερμάστρας καὶ τὰ θερμαγώγια (*calorifere*), ὧν τὰ στόματα πνέουσι πανταχόσε τὴν θερμὴν.

Ὁ Ἄραψ ἀνάπτει πῦρ παρὰ τῇ σκηνῇ του, ὁ δὲ Κινέζος καταφεύγει εἰς τὰ πύρινα φρέκτά του.

Ἐν Ἰσλανδίᾳ, ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ὠχροῦ πυρὸς τῆς καιομένης τίρρης διηγεῖται ὁ πτωχὸς ἀλιεὺς εἰς τὰ τέκνα του τὰς παλαιὰς ἱστορίας τῶν Νορβηγῶν βασιλέων καὶ τῆς ἀρχαίας Σκανδιναυίας τὰ παραμύθια.

Εἰς τοῦ Λάπωνος τὴν κατοικίαν ἢ μάλλον τὴν τρύπαν, ὀλίγοι ἀνημέμοι κλάδοι σημύδας ἐπὶ τεσσάρων μεγάλων πετρῶν ἀποτελοῦσι τὴν θερμάστραν ἅμα καὶ τὴν ἐστίαν· καὶ ὁ καπνὸς προτιμᾷ νὰ μένῃ μᾶλλον πνιγηρὸς ἐντὸς παρὰ νὰ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μικροῦ καὶ μοναδικοῦ τῆς ἐλευσινῆς κατοικίας *φερρίτου*.

Τὸ σημερινὸν θερμαγώγιον ἐγνώριζον ἤδη οἱ ἀρχαῖοι· οὐδὲν ἄλλο εἶνε τὸ *ὑπόκαυστον*. Ἀλλὰ βεβαίως τὸ εἶχον πολὺ ἀτελές καὶ ἐν Πομπηναίᾳ μάλιστα οὐδὲν ἔχνος τῆς τοιουτοτρόπου θερμάνσεως ἀνευρέθη.

Ἡ ἐστία (ντζάκι) ἦτο ἄγνωτος εἰς τε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους. Τὸ κλίμα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ῥώμης εἶχε τι ἀξιολογώτερον πασῶν τῶν καυσίμων ὑλῶν· τὸν ἥλιον ἐκείνον, τὸν θερμαίνοντα πάντας ἀπὸ Καλλίου τοῦ λακκοπλοῦτου μέχρι Διογένους τοῦ κυνικοῦ.

Οἱ Γαλάται, οἵτινες πολὺ ὀλίγον ἠγάπων τὸν καθιστικὸν βίον καὶ προστίμων μᾶλλον τοῦ ποταμοῦ τὰς ὄχθας ἢ τὴν ἐστίαν, ὁσάκις ἠναγκάζοντο νὰ ἀνάπτωσι πῦρ, τὸ ἠναπτον κατὰ γῆς καὶ ἐξήρχετο ὁ καπνὸς ἐκ τινος ἐν τῇ στέγῃ ὀπῆς.

Τὸ ἐσχάριον εἶνε τώρα ἐν χρήσει ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν Τουρκίᾳ καὶ παρ' ἡμῖν. Οἱ Τοῦρκοι τοποθετοῦσι τὸ *τανδοῦρ* ἐπὶ ταπητοστροφίου τραπέζης καὶ κάθηνται ἔπειτα κύκλῳ, ὡς περὶ τὴν ἐστίαν οἱ Εὐρωπαῖοι, καπνίζοντες τὸ *τσιμπούκιον* καὶ συνομιλοῦντες.

Ἡ θερμότης ὅμως ἢ ἐκ τοῦ ἐσχαρίου ἀναδίδο-

μένη εἶνε βλαπτικὴ καὶ δύναται καὶ ἀσφυξίαν νὰ ἐπιφέρῃ. Λέγεται ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὸς παρ' ὀλίγον ν' ἀποθάνῃ ἐκ τῶν ἀνθρακικῶν ἀναθυμιάσεων, ἃς ἀνέδιδε τὸ ἐν τῷ δωματίῳ του ἐσχάριον κατὰ τινὰ δριμύν χειμῶνα, τὸν ὁποῖον διεχείμασεν ἐν Λουτεκίᾳ, τοὺς σημερινοὺς Παρισίους. Ἐπὶ ἐσχάριου ἐκτείνει καὶ ἡ δύσριγος καὶ ἠδυπαθὴς κρεώλη, κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας, τὰς υποτρεπούσας ὠραίας καὶ παχουλὰς χεῖράς της.

Ἄς ἔλωμεν εἰς τὰς ἐστίας. Ταύτας ἐφεῦρον κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα οἱ Γάλλοι. Ἦσαν δὲ κατ' ἀρχὰς ὑψηλαὶ καὶ βαθύταται, ἱκαναὶ ὥστε νὰ ὑποδεχθῶσι τὴν πολυάριθμον οἰκογενεῖαν καὶ τὸν ταξιδιῶτην. Παρ' αὐτῇ εὐρίσκει καταφυγὴν ὁ προσκυνητὴς, καὶ ἀντηχεῖ τὸ γείσωμά της ἀπὸ τῶν τρουαδοῦρων τὰ τραγούδια.

Ἄν ἦνε πολεμικοὶ οἱ καιροί, στολίζουσι τὴν ἐστίαν τρόπαια καὶ πανοπλίας καὶ τὴν καθιστῶσιν οἰκογενεακὴν ὀπλοθήκην.

Ἄν οἱ χρόνοι ἔχουσι θρησκευτικὸν χαρακτῆρα, εἰκόνημα ἀποστόλου τινὸς ἢ τοῦ ἁγίου τοῦ χωρίου ἢ τῆς Κυρᾶς τῆς Παραγίας, ὑπεράνω τῆς ἐστίας ἐν τῇ καπνισμένῃ κόγχῃ του ἰστάμενον, καταθεάται παρερχομένας τὰς γενεάς.

Ἐπειτα, βραδύτερον, τὰ ἤθη γίνονται ἡμερώτερα, ἡ πίστις ψυχραίνεται, γίνονται αἱ κατοικίαι πολυτελέστεραι, γίνεται καὶ ἡ ἐστία μικροτέρα καὶ κομψότερα. Οὔτε ὄπλα πλέον οὔτε εἰκονίσματα ἐπ' αὐτῆς, ἀλλὰ καθρέπται, κηροπήγια, ὠρολόγια.

Παρῆλλον καὶ οἱ χρόνοι καθ' οὓς ὁ μὲν Λουδοβίκος ὁ Π' ἠναγκάζετο νὰ κατακλίνηται διότι ἡ ἐστία ἐκάπνιζεν ἐν τῷ δωματίῳ του, εἰς τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τὸν Πύργον, ὁ δὲ μέγας διάδοχος του ἔτρεμεν ὑπὸ τοῦ ψύχους εἰς τὰς Βερσαλλίας ὡς ὁ ἔσχατος τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ μηχανικοὶ καὶ ἀρχιτέκτονες διάσημοι ἀνέλαβον νὰ βελτιώσωσι τὴν ἐστίαν. Ἄς ἀναφέρωμεν πρῶτον τὸν φιλόανθρωπον Ῥουμφόρτιον, τὸν εἰσαγαγόντα τὰ γεώμηλα εἰς τὴν Βαυαρίαν καὶ πολλὰ ἄλλα πράξαντα ὑπὲρ τῆς εὐζωίας τῶν πενεστέρων.

Ἐπειτα ἐφευρέθη τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐστιῶν, ὅπερ εἶνε γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *πρωσσικαὶ ἐστίας*.

Ἐν Βελγίῳ, ἐν Δανίᾳ, ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Γερμανίᾳ μεταχειρίζονται τὴν θερμάστραν, ἥτις ἐνίοτε λαμβάνει ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις ποικίλας καὶ ὑπερμεγεθεῖς διαστάσεις. Ὅμοιάζουσιν ἔναι, ἐκ τῶν παλαιότερων μάλιστα, πρὸς μέγιστα κιβώτια ἢ πρὸς τάφους Ἰνδικοῦς ἢ πρὸς φαγηματοφυλάκια.

Εἰς τὴν θερμάστραν δὲν ἔχεις τὴν χαρωπὴν ἐκείνην λάμψιν τῆς ἐστίας. Αἰσθάνεσαι πολὺ τὸ πῦρ χωρὶς νὰ τὸ βλέπῃς ἀρκούντως. Θερμαίνεται πολὺ ἡ κεφαλὴ καὶ ὄχι ἀρκούντως οἱ

πόδες. Εἶνε βαρεῖα καὶ μελαγχολικὴ ἡ θερμότης της.

Ἡ Ἀγγλία, ἡ κατ' ἐξοχὴν φίλη τῆς εὐζωίας, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν ἐστίαν. Ἐτροποποίησεν ὅμως αὐτὴν σύμφωνα πρὸς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰς ἔξεις τὰς ἀγγλικὰς. Ἐκεῖ δὲν θὰ ἴδῃς τὴν κομψότητα καὶ τὸ εὐχαρι τῆς γαλλικῆς ἐστίας. Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία, παντάπασι χήρα ξύλων, οὔτε τὰς λαμπούσας ἐκείνας φλόγας, οὔτε τὰ σπινθηροβολήματα γνωρίζει, οὔτε τὸ τρήξιμον, τὸ ὁποῖον αἰφνης κάμνουσιν οἱ μικροὶ κορμοὶ, τὰ *κούτσουρα*, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡς νὰ ἦσαν χρυσαῖ, οὔτε τὸν ἰδιαίτατον ἐκείνον καὶ γλυκὺν ψίθυρον τῶν ξηρῶν κλαδίων, τοῦ πυρὸς τὴν φωνὴν καὶ τῆς ἐστίας τὸ ἄσμα.

Ἡ ἀγγλικὴ ἐστία πληροῦται γεανθράκων, ἀνάπτει, λάμπει καὶ σβέννεται, μεθοδικῶς, τακτικῶς, σιωπηλῶς. Καὶ εἶνε πᾶσα μεταλλίνη τεχνηέντως πολλάκις κατεσκευασμένη, ἀλλὰ πάντοτε βαρεῖα καὶ μελαγχολικὴ. Θερμαίνει πολὺ, τὸ πῦρ αὐτῆς εἶνε λαμπρὸν, τόσον πολὺ, ὥστε θὰ ἐνόμιζες ὅτι μέταλλον τι τήκεται, ἀλλ' ἔχει ψυχρὰν τὴν ὄψιν. Φαίνεται ὡς ἂν ἀνθρακία ἐντὸς ὑαλίνου κώδωνος.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΨΥΛΛΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται θὰ ἤκουσαν ἔσως ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες κατώρθωσαν νὰ ἡμερώσωσι καὶ νὰ γυμνάσωσι ψύλλους καὶ ὅτι οἱ ψύλλοι οὗτοι ἔσυρον μικροσκοπικὰ ἄμαξια καὶ ἄλλα παντοῖα γυμνάσματα ἐξετέλουν. Τὸ πρᾶγμα εἶνε σχεδὸν ἀπίστευτον καὶ ὅμως εἶνε ἀληθέστατον.

Τῇ 4 Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐπεδείκνυε τις ἐν Παρισίοις, ἐν ὁδῷ Vivienne, τοιαῦτα θαυμάσια. Ἐκαστον ἐκτιθέμενον ἀντικείμενον ἦτο ἐπὶ ἰδιαιτέρου πινακίου καὶ ἐφαίνετο μὲν καὶ διὰ γυμνοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, κάλλιον ὅμως ἠδύνατό τις νὰ τὸ παρατηρήσῃ διὰ τοῦ μικροσκοπίου. Πρῶτον μὲν ἐφαίνετο ἄμαξιον σχεδὸν ἀδιόρατον, ἀριστούργημα μικροτεχνίας, συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων ψύλλων ἐξευγμένων καὶ στερεῶς συγκρατουμένων διὰ ζωστήρων. Ἐτερος ψύλλος ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἑδρας τοῦ ἀμαξηλάτου, λεπτότατον δέ τι ὡσπερ μαστίξ ἦτο προσηρητῆμενον εἰς τὸν πόδα τοῦ νεοφανοῦς τούτου ὁδηγοῦ. Εἰς τὴν θέσιν τὴν ὀπισθεν τῆς ἀμάξης ἐκάθητο ἔκτος ψύλλος. Οἱ ψύλλοι οἱ τελοῦντες χρέη ἵππων ἤθελον φυσικῶς νὰ πηδήσωσιν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο διότι ἐμποδίζοντο ὑπὸ τῶν ζωστήρων αἰ προσπάθειαι των κατέληγον μόνον εἰς κίνησιν πρὸς τὰ ἔμπροσ, ἥτις ἔκαμνε τὴν ἀμαξάν νὰ προχωρῇ. Παρὰ τὴν ἀμαξάν, δύο ἄλλοι ψύλλοι,